

Borza Lucia

„Forog a napra”

Gyermekkoromban, de később is, otthon mindig románul beszéltünk. Magunk közt, a szüleimmel, az irodalmi köznyelven. Rokonainkkal, a falubeliekkel a helybeli dialektusban. Magyar barátainkkal, ismerőseinkkel magától értetődően – magyarul.

Így hát kezdettől fogva két nyelv hatott rám. Az első szavakat persze románul mondtam ki, de igen hamar, szinte észrevétlenül, megtanultam két nyelven nemcsak kifejezni magam, de még álmodni is.

Eleinte bizony előfordultak „buktatók”. Itt-ott kevertem a magyart a románul, de ezt olyan hamar kinőttem, mint a cipőimet. Szüleim nem aggódalmaskodtak, hogy bármilyen zavart is keltene bennem ez a sajátos „stílus”, inkább jót mulattak. Nemkülönben a szomszédban lakó barátaink, akikhez naponta átmentem a kerten át, mert ott mindig akadtak játszótársak. Igaz, nagyobbak voltak nálam, talán éppen azért is ragaszkodtam annyira hozzájuk.

Böske néni egyébként úgy szeretett, mintha három gyermeke mellett én lettem volna a negyedik. Meg is jegyezte „aranymondásaimat”, s később maga mesélte el őket. Jó részüket elfelejtettem, csak néhány akadt fenn az idő rostáján.

Egy nagy udvar és kert találkozásánál állt Böske néniék kétszobás lakása. A ház előtt hosszú, széles sávban sok-sok tarka, illatos virág. Hogy, hogy nem, a virágok közé hullhatott egy napraforgómag. A napfény és a gondos locsolás idővel fa nagyságúra növesztette, legalábbis az én akkori pöttöm méreteimhez képest. Gézi különösen büszke volt rá.

Valahányszor megpillantottam, tágra nyílt szemmel néztem.

Némán csodáltam a rikító sárga szíromlevelekkel díszített, magoktól duzzadó óriási tányért, hiszen nekünk ilyen nem volt. Pedig de szerettem volna...

Egyszer aztán, mélyet sóhajtva és sóvárgón jegyeztem meg:

– De szép „forog a napra” van tinektek!

Szomszédolásaim során, számtalanszor ott talált az ebédidő. Ilyenkor, természetesen, az én számomra is került egy teríték az asztalra. De amikor első ízben kínáltak ebéddel, csak ültem, fegyelmezetten és szótlánul néztem a tányérkámban párolgó levest, míg a többiek már kanalazták azt.

– Miért nem eszel, Lucsikám? – kérdezte aggódó hangon Böske néni, ismervén egyébként jó étvágyamat.

Illedelmesen válaszoltam, kicsit megemelve a vállamat:

– Mert nincs lingurám.

Senki sem értette, mi a gondom. Böske néni családjában csak Feri bácsi tudott románul, ő pedig még a boltban foglalatoskodott.

Nosza szalasztottak érte, jönne már megfejteti a bűvös szót, amit minden bizonytalansággal csakis románul mondhattam.

– Jöjjön már, Feri! – sürgette Böske néni a férjét, akit mindig magázott –, nézze, nem eszik ez a gyerek, jaj Istenem, csak nincs valami baja...

Feri bácsi megismételte a kérdést, miért nem eszek, mire a válaszom ismét csak: mert nincs lingurám...

Kissé felháborodottan, hogy az övéi még ennyit sem tudnak, de azért nevetve mondta:

– Az Isten áldjon meg benneteket, hát adjatok neki egy kanalat!...

Hátul, az udvar legtávolabbi sarkában, az ól mellett hatalmas fa terebélyesedett. Egy ízben, játszótársaim felmásztak rá, s magukkal vonszoltak engem is. A többiek elég magasra tornászták fel magukat, én egy olyan alsóbb ágon kapaszkodtam, amelyik benyúlt az ól kifutója fölé, ahol a cocák ugyan békésen szunyókáltak, de hogy mekkorák voltak! Ha netán elveszítem az egyensúlyom és közéjük pottyanak...

Ez juthatott eszébe Böske néninek is, amikor a kertből jövet meglátta, hol tanyázunk. Kétségbeesetten csapta össze a két kezét, dörgedelmes, ellentmondást nem tűrő hangon parancsolta le a társaságot a fáról:

– Hova az istennyilába nem másztatok föl!? Jöttök le azonnal! Ráadásul fölvittétek azt a kicsit is! (Ez én voltam.)

A srácok duzzogva ugyan, de lekászálódtak. Kisvártatva azonban újra csak fölmásztak a fára. Viszont okulva az előző dörgedelemből, engem már minden kérélelésem ellenére sem vittek magukkal.

Nekem több se kellett. Berohantam a konyhába, és lélekszakadva „árulkodtam”:

– Böke néni, Böke néni, tessék jönni gyorsan, mert a gyerekek megint fölmásztak az istennyilába...

Hirtelen jött nyári zápor kergetett el a piactérről, ahol Gézi barátommal nagy előszeretettel gyűjtöttünk különféle bogarakat. Kikerestük a füves részen a kis kerek lyukakat, a locsolókannából vizet csurgattunk a nyílásokba, ahonnan aztán pillanatokon belül előbújtak a hatlábúak.

Felkucorodtunk a konyhában levő kiságy egy-egy sarkába, s hogy múlassuk az időt, Gézi is, én is, kaptunk Böske nénitől félmaréknyi amerikai mogyorót. Csemegének számított, főleg pirítva, hiszen akkoriban még nem volt elterjedve hazai termesztése.

Gézi ímmel-ámmal, megfontoltan, szinte unottan rágcsálta az ízletes magokat. Jómagam fűgén kebeleztem be az adagomat. Mi tagadás, ettem volna még. Oda is szóltam a barátomhoz:

– Gézi, mondok neked egy jót! Add nekem a magyerika mogyoródat!

Relativitás

Nélküled az egyedüllét
Végtelen, mint az öröklét.
Együtt veled a végtelen
Percnek tűnne csak énnekem...

Hogyha boldog vagyok...

Hogyha boldog vagyok,
szemem szebben ragyog,
Hogyha boldog vagyok,
egész nap dúdlok,
Hogyha boldog vagyok,
már csak néha sírok,
Hogyha boldog vagyok,
neked verset írok,
Hogyha boldog vagyok,
senkit meg nem bántok,
Hogyha boldog vagyok,
mindent szépnek látok,
Hogyha boldog vagyok
mindenen kacagok,
Hogyha boldog vagyok
nem baj, ha meghalok...

Egy vasárnap délután

Hiába mondtad, nem jöhetsz,
Én mégis várlak szüntelen,
Egyre csak arra gondolok,
Mégsem bírod ki nélkülem...

Elmúlik lassan ez a nap,
Biztosan érzem, nincs remény,
Tudom, hogy várnom hasztalan,
Nem hiányzom már úgy, mint rég...